

Vasa		Foto ☒	Mikrosk. ☒	Primus ☒	Benämning	Fyndnummer
Dok av Josefin Lindegren		Datum 11 december, 2020		Byxa		03223c
Fyndplats					Typ:nummer	
Däck	Sida	Balk	KP	Kontextgrupp		
ÖB	SB	5-6		ÖB19		
Teknik						
Teknik/bindning:		Trådsystem 1		Trådsystem 2		
Vävt, tuskaft		Garn nr: 1		Garn nr: 2		
		Täthet (tr/cm): 10-11		Täthet (tr/cm): 8-9		
Garn	Garn 1:	[median]	Garn 2:	[median]	Garn 3:	[median]
Fiber material:	ull		ull		--	
Fiber grovlek: (µm)		□		□		□
Garn grovlek (mm):	0,55-0,66	[0,62]	0,51-0,95	[0,84]		□
Antal trådar:	1		1			
Spinnriktning: (S/Z)	Z		S			
Spinnvinkel (grader):	17,41-39,55	[28,06]	22,89-39,94	[34,89]		□
Tvinningsriktning: (S/Z)	-		-			
Tvinningsvinkel (grader):	-	□	-	□		□
Färg:	Svart, original		Svart, original		--	
Dimensioner på största fragment, mått (mm) Fragmentnr: 1						
Längd: 186 mm.		Bredd: 223 mm.		Tjocklek: 1-2 mm.		
Övrig information (ange fragmentnr. i respektive ruta)						
<i>stadkant</i>	<i>vävavikelse</i>	<i>tillskuren</i>	<i>vikt/veck</i>	<i>ytbehandlad</i>	<i>behandlad/impregnerad</i>	
	1-3, 6-7	2-3, 6	1-4, 9	1-9		
<i>sömrest</i>	<i>hål (ej söm)</i>	<i>skarv</i>	<i>avtryck</i>	<i>rest av annat material</i>	<i>slitage av användning</i>	
2-3, 6	5			2-5		
<i>högglassig ull</i>	<i>lagning</i>	<i>formad</i>	<i>salt</i>	<i>sediment</i>	<i>konkretion</i>	
		2				
Association						
Andra delar						
Samma textiltyp som 08998a 19.4:11-12. Ev. samma textiltyp i 03248d i ÖB15. Enligt dokumentation för typ 15.4 i 03248d är det samma textiltyp, den läggs in som samma typ i databasen. //KP 6 april 2021.						
Relaterade fynd						
Fnr 03220 kranium. Fnr 03223c 19.5:1-6, 19.6:1, fnr 03223c 19.5:7-15						

Vasa		Typ:nummer 19.4:1-9	Fyndnummer 03223c
Dok av Josefin Lindegren	Dat <i>Se sida 1 i dokumentationen</i>	Sida Infoga sidnummer	
Beskrivning (fritext)			
Sammanfattning			
<p>Nio fragment av ull vävda i tuskaft. Flera av fragmenten är delar av en byxa. Eventuellt samma byxa som i 19.5. Färgen är gråsvart, troligen naturfärgad svart. Textilen är ytbehandlad, förmodligen valkad eller ruggad och överskuren. Fragmenten har en svart, tät och kort lugg bevarad på båda sidorna men främst på sida B. Den svarta luggen är så pass tät att bottenväven inte är synlig där den är bevarad. Där den svarta luggen har försvunnit syns en gråaktig bottenväv. Fibrerna är mycket stökiga i dessa partier vilket gör det svårt att tydligt urskilja bindningen. Väven är tunn och mjuk. Garn 1 är z-spunnet och är både tunnare och hårdare spunnet än det något grövre s-spunna garn 2. Tre av fragmenten har tillskurna kanter med spår av sömnad.</p> <p>Textilen består av både mycket mörkbruna nästan svarta fibrer och ljusare bruna fibrer. De partier där luggen är bortskavd och väven framstår som mer gråaktig blir det synbart i mikroskop att fibrerna är delvis ljusare. Dessa fibrer har fläckar som är ljus gulaktiga vilket visar var fibrerna är skadade och fjällen skavts bort. Det finns även fibrer som är helt silveraktiga i färgen, njurformade nästan platta med "två kärnor" och vrider sig vilket talar för att det troligen är täckhår. De djupt mörkbruna fibrerna är till stor del släta, jämna och runda. De är något skrovliga på ytan, vissa med mer tydliga fjäll. Det finns även fibrer som är ljusare bruna och är något tunnare än de mörkare fibrerna.</p> <p>I de mellanrum som uppstår där trådarna binder finns partier med avbrutna fibrer som sticker upp. Då fibrerna på dessa partier där luggen försvunnit är så yviga är det svårt att mäta garngrovleken.</p>			
Övrig information/idéer (fritext)			
Dokumentation påbörjad 2020-08-21. Uppdaterad i samma version 2020-12-11.			

Vasa <i>Extra fritextsida (6.1)</i>	16. Typ:fragment 19.4:1-9	17. Fyndnummer inkl. ask ID 03223c
Fragmentinformation		
4:1		
<p>Detta är det största fragmentet. Fragmentet har två vävavvikelser, en i trs 1 och en i trs 2. Vävavvikelsen i trs 1 består av två trådar av garn 1 som löper parallellt tillsammans, troligen i samma solv. I vävavvikelsen i trs 2 löper två trådar av garn 2 parallellt, troligen en skarvning av garn 2.</p>		
4:2		
<p>Fragmentet har troligen varit en del av en byxlinning. Fragmentet har en tillskuren kant längs trs 2, ca 228 mm. lång, med hål efter en söm (söm 1). Stygnhålerna löper tätt i par längs den tillskurna kanten. Sömsmånen mäter 1-4 mm. och är tydlig från sida B som har ett dike där sömmen har suttit.</p> <p>Fragmentet är format så att den tillskurna kanten är något böjd liksom trs 2. Även trs 1 följer den böjda formen vilket medför att trs 1 har flera olika riktningar. Textilen är således inte tillskuren på detta sätt utan är formad av t.ex. användning eller utformad för att följa plagget.</p> <p>Längs den tillskurna kanten syns spår av veck fördelade med jämna mellanrum. På de partier av textilen som varit dolda inuti vecken finns svart lugg kvar medan den är bortskavd på de partier som suttit utåt. Detta skapar ett mönster med breda "ränder" utifrån hur textilen varit veckad. I vecken finns längsgående bristningar vilka är mycket tydliga då fragmentet är placerat på ljusbord. I ett av vecken har även den tillskurna kanten brustit.</p> <p>Fragmentet har två vävavvikelser, en i trs 1 och en i trs 2. Vävavvikelsen i trs 1 består av två trådar av garn 1 som löper parallellt tillsammans, troligen i samma solv, från den tillskurna kanten och mäter ca 75 mm. Efter det är väven mycket trasig. I vävavvikelsen i trs 2 löper två trådar av garn 2 parallellt i ca 20 mm., troligen en skarvning av garn 2.</p>		

Vasa <i>Extra fritextsida (6.1)</i>	16. Typ:fragment 19.4:1-9	17. Fyndnummer inkl. ask ID 03223c
<p>Fragmentet har partier som har brustit och är mycket trasiga där tråddriktningarna har ändrats och förskjutits i förhållande till det övriga fragmentet.</p> <p>På sida A ligger en z-spunnen, mörkbrun ulltråd ca 60 mm. lång. På sida B ligger en ca 9 mm. lång ulltråd av bruna fibrer med mycket metallrester.</p> <p>Mätningarna av textilens garn grovlek och spinnvinkel är gjorda på detta fragment.</p> <p>4:3</p> <p>Fragmentet har troligen varit en del av sidsömmen på en byxa. Fragmentet har en tillskuren kant som mäter ca 175 mm. med hål efter en söm (söm 1). Sömsmånen mäter ca 5 mm. och har en bevarad svart, tät lugg vilket skapar en rak linje längs den tillskurna kanten. Stygnhålerna löper i en enkel rad längs kanten. Den tillskurna kanten följer inte tråddriktningen i trs 1 utan lutar något. Majoriteten av kanten har brustit och lossnat från det övriga fragmentet ca 9 mm. in från den tillskurna kanten. Endast ca 38 mm. av kanten sitter samman med det övriga fragmentet. På sida B finns ett parti där garnet är något grövre och bildar en "bubbla".</p> <p>4:4</p> <p>Ingen ytterligare information</p> <p>4:5</p> <p>Fragmentet har en mycket liten trådrest av en annan typ än den i fragmentet.</p> <p>4:6</p> <p>Fragmentet har troligen varit en del av sidsömmen och nederkanten på en byxa.</p> <p>Fragmentet har två tillskurna kanter i vinkel med varandra, ingen av dem i tråddriktningen. Kant 1 mäter 57 mm. och har hål efter söm (söm 1). Dessa syns tydligast från sida B likt stygnhålerna på 4:2. Kant 1 är inte tillskuren parallellt med trs 2 utan har en tydlig lutning. Kant 2 mäter 50 mm. och har en tydlig sömsmån, 5 mm., med en bevarad svart, mycket tät lugg vilket skapar en rak linje. Kant 2 har spår av stygn (söm 2), dock endast ett hål är synligt pga av den täta luggen. På sida B finns ett "dike" där sömmen har suttit.</p>		

Vasa <i>Extra fritextsida (6.1)</i>	16. Typ:fragment 19.4:1-9	17. Fyndnummer inkl. ask ID 03223c
<p>Kant 2 har brustit där sömmen suttit på den övre delen vilket gör att detta parti av kanten har vinklats utåt något. Parallellt till kant 2 har fragmentet en rak bristning som mäter 79 mm.</p> <p>Fragmentet har två vävavvikelser i trs 2 där två trådar av garn 2 löper parallellt. Ca 25 mm. av vävavvikelse 1 är synlig, därefter är den inte urskiljbar då den täcks av sömsmånens täta lugg. Vävavvikelse 2 mäter ca 6 mm. från sida A. På sida B är det en kort garnände som sticker ut från väven på motsvarande plats.</p> <p>4:7</p> <p>Fragmentet har två mycket närliggande vävavvikelser i trs 1 där två trådar av garn 1 löper parallellt.</p> <p>4:8</p> <p>Ingen ytterligare information</p> <p>4:9</p> <p>Detta är det minsta fragmentet, mått: 142 mm. lång och 125 mm. brett.</p>		

Vasa Övrig information, idéer mm. (3.5)	16. Typ:fragment 19.4:1-9	17. Fyndnummer inkl. ask ID 03223c
31. Övrig information, idéer mm.		
<p>Fragmenten framstår som svartgrå vid en okulär undersökning medan de framträder som bruna i mikroskop. Vidare är fibrerna inte en enhetlig färg utan mer uppblandade. Detta tyder på att textilen är naturfärgad svart ull vilket gör den mycket ljuskänslig och har en tendens att bli brun med tiden.</p> <p>4:2: Tillskärningen, vecken och stygnhålerna tyder på att fragmentet varit en del av en byxlinning. Vävavvikelsen i trs 1 samt bristningsmönster i 4:1 överensstämmer på ett sådan vis med vävavvikelsen i trs 1 och bristningsmönstret att det är sannolikt att dessa fragment har suttit ihop. Vävavvikelsen går att följa från 4:2 genom 4:1.</p> <p>4:3: så som väven brustit längsgående med den tillskurna kanten tyder på att textilen varit vikt där pga av hur sömmen suttit och därmed utsatts för större slitage. Vinkeln på den tillskurna kanten, trådarnas grovlekar och avvikelser överensstämmer mycket väl med motsvarande på 4:6. 4:3 har troligen varit en del av den nedre sidsömmen på ett par byxor och troligen är 4:6 fortsättningen på denna och utgjort nederkanten på samma byxor. Utifrån detta går det att tolka bristningen i 4:6 ena kant som resultatet av att textilen, byxorna, varit veckade där.</p> <p>Utifrån detta är det mycket troligt att fragmenten som tillhör typen 19.4 ursprungligen utgjort ett par byxor. Då fragmenten hittades nära Adam är det därför även sannolikt att byxorna tillhört honom. Det finns uppritningar av hur 19.4:1 och 19.4:2 resp. 19.4:3 och 19.4:6 ursprungligen ev. har suttit ihop.</p>		

Vasa Övrig information, idéer mm. (3.5)	16. Typ:fragment 19.4:1-9	17. Fyndnummer inkl. ask ID 03223c
31. Övrig information, idéer mm.		
<p>Referens till litteratur med uppritningar av byxor som förmodligen liknar de som 19.4 förmodligen utgjort:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se uppritning i North, Susan och Tiramani, Jenny, <i>17th Century Men's Dress</i>, 2016, s. 74-79. - se uppritningar i Waughn, Nora, <i>The Cut of Men's Clothes</i>, s. 20-24. - se uppritningar i Aneer, Cecilia, <i>Skrädderi för kungligt bruk: Tillverkning av kläder vid det svenska hovet ca 1600-1635</i>, 2009, s. 149 och 152. - Comis, Sandra Yolanda, <i>Zeventiende- en achttiende-eeuwse kleding van walvisvaarders opgegraven op Spitsbergen</i>, 2017, s. 189-200, 527-528. 		